

248. Kistokaj, 3. sz. főút K-i oldala
(KÖH 73989)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ó

2010. júliusban Miskolc belterületén, valamint a 3. sz. főút mentén Kistokaj és Mályi közigazgatási területén terepbejárást végeztem a tervezett távhővezeték nyomvonalán, mely terület jelentős része a beépítettség, ill. a növényi fedettség miatt nem volt terepbejárással vizsgálható.

Kistokaj közigazgatási területén, a Kórház-tanyától 400 m-re D-re, közvetlenül a 3. sz. főút K-i oldalán egy alacsony domb K-i lejtőjén szórványosan őskori kerámia-töredékek kerültek elő egy kb. 100×100 m-es területen. A lelőhely nagyobb területre terjed ki, határainak megállapítása nem volt lehetséges.

KOVÁCS FERENC

249. Kisvarsány, Körtélyes-gáttól keletre
(KÖH 34856)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ó

2010. november 24-én helyszíni szemlét végeztünk a változással érintett lelőhelyen, melynek körülményei nem voltak ideálisak. Ennek ellenére a leendő árvédelmi töltés nyomvonalán egy régészeti lelőhelyet sikerült regisztrálnunk.

A terület a Hosszú-tói-csatorna É-D-i irányú szakaszának Ny-i oldala és a Körtélyes nevű határrészben futó gát között helyezkedik el. Itt egy É-D irányú, a környezetéből kissé kiemelkedő dombháton a sarjadó őszi vetésben őskori kerámiát gyűjtöttünk.

Az 1993-as terepbejárást során már gyűjtöttek itt őskori és Árpád-kori cserepeket. Akkor azonban a domb jelentős részét gazos kukorica borította. A lelőhely teljes kiterjedését csak most sikerült tisztázni.

Munkatárs: Bocz Péter.

JAKAB ATTILA

250. Kokad, Legelő-dűlő
(KÖH 62612)

(Hajdú-Bihar megye) U, A

A MOL Nyrt. Létavértes mező termelésbe állítása és a Léta-1. jelű csomóponti kútkörzetbe történő bekötése, valamint a Léta-ÉT-1. sz. gáztermelő kútkörzet beruházása többek között érintette a MOL 3. jelű régészeti lelőhelyet is.

A feltárások első üteme 2009 őszén folyt, akkor 17 objektumot bontottunk ki, melyekhez 25 stratigráfiai egységet rendeltünk. A második ütemben, 2010. március 22–26. között a 6 m-es sáv szélső 2-2 méterét vizsgáltuk. Munkánk során összesen 31 objektumot tártunk fel, melyekhez 49 stratigráfiai egységet rendeltünk. A feltárt terület 975 m², ebből régészeti objektummal fedett 818 m² volt.

Előkerült 2 avar kori kerítőárok, 3 neolitikus (alföldi vonaldíszes kultúra) cölöphely (melyek feltehetően

egy cölöpszerkezetű épület maradványai), 8 neolitikus korú gödör, 5 bizonytalan korú objektum, 8 objektum bizonyult természetes jelenségnek.

Egy nagyméretű neolitikus gödörből 2 obszidiángumó került elő. Ez a nyersanyag és a 19/27 sz. kútból előkerült obszidiánszilánkok arra engednek következtetni, hogy a közelben kőeszközkészítő műhely lehetett.

A térinformatikai méréseket és a lelőhelyek digitális feldolgozását az Archeodata 1998. Bt. végezte.

SZELEKOVSKY MÁRTA

251. Komádi, Közös-liget 2.

(KÖH 32400)

(Hajdú-Bihar megye) B, H, Á

A MOL Nyrt. Zsadány-É-1 jelű kúthoz csatlakozó gázvezetékek nyomvonalán 2008 februárja és júliusa között több régészeti lelőhelyen folyt megelőző feltárás a Déri Múzeum régészeinek vezetésével. Itt bronzkori és római császárkori (szarmata) település felszíni nyomait és egy 10–11. századi temető 9 sírját sikerült dokumentálni (de ekkor még csak Árpád-kori sírokat észleltünk). A gázvezeték védőövezetében kb. 6 m széles sávban dolgozhattunk. A feltárt felszínen lokalizáltuk a temető D-i szélét. Még ugyanabban az évben tervásatás keretében még 25 temetkezést tárhatunk fel. Ugyanekkor kutatóárkokat húztunk különböző irányban, megpróbálva feltérképezni a temető egészét.

A lelőhely egy ÉNy-DK irányú dombhát D-i részén helyezkedik el, melyet D-ről egy csatorna határol.

2010. július 26. és augusztus 19. között újabb tervásatás folyamán összesen 102 objektumot tártunk fel, ahol már megjelentek a 10. századi temetkezések is.

A bronzkori felszíni település 18 különböző méretű gödrének és árkának a leletanyaga kerámiadarabok, állatcsontok, tűzikutyák, hálonehezékek és paticsdarabok voltak.

A 83 sír túlnyomó többsége esetében a humusz eltávolítása után a sírfoltokat jól meg tudtuk figyelni. A sírok jó része egyszerű, megfelelő méretű, lekerekített sarkú téglalap alakú aknasír. Néhány kivétel is előfordult: a halott testmagasságához képest a megásott gödör kisméretű, nagyon szűk gödörbe alig fért bele a halott. Koporsós temetkezést csak egyetlen esetben, több esetben viszont a halott lepelbe csavarását figyeltem meg. Általában nyújtott, háton fekvő helyzetben tették a halottat a sírba, a karok elhelyezkedése több variációt mutat, a lábak egy-két esetben hajlítva voltak. Megfigyelhető volt a koponya jobbra vagy balra fordítása. Két esetben a koponya a váz mellett bolygatott helyzetben feküdt. A temetőben a Ny-K tájolás a jellemző, melyet 5 esetben figyeltem meg, az É-ra a 10. századi, míg D-re a 11. századi temetkezésekre jellemző az eltérés.

A sírok kb. 35%-a melléklet nélküli. A temetőben részleges lovas temetkezést 2 sírban, míg jelképest 4 sírban dokumentáltam. Az egyik fiatal egyed teljes bronz övkészlettel és mellkasán egy kődarabbal volt